

וישב חנוכה

בעלון נעסוק בתוכן שיעור 609 שנערך ביום ב' ברמת השרון ברחוב הקוצר 2, בשעה 19:00, במדרשת "ברינה יקצורו", מיסודו של מ"ר הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל.

עלון מס' 496 שנה י"א העלון מוקדש לע"נ הרה"ג יעקב אדלשטיין זצ"ל כ"ב כסלו תשפ"א

999 ה'תשפ"א

וישב - תוכן ענייני הפרשה

- א. ישיבת יעקב אבינו בארץ מגורי אביו - ארץ כנען.
- ב. יוסף אהוב לאביו, מלמדו תורה, ומקבל ממנו כתונת פסים.
- ג. חלומות יוסף, קנאת אחיו בן, הליכתו לבקש אחוות אחיו.
- ד. השלכת יוסף לבור, מכירת יוסף, צערו של יעקב אבינו.
- ה. מעשה יהודה ותמר, הולדת פרץ וזרח (לח).
- ו. יוסף במצרים נהיה עבד בבית פוטיפר, ועומד בנסיון (לט).
- ז. יוסף מושלך לבית הסוהר, ומוצא חן בעיני שר בית הסוהר.
- ח. יוסף פותר את חלומות שר המשקים ושר האופים, ודבריו מתקיימים - שר האופים נתלה, ושר המשקים חוזר למשרתו ושוכח להיטיב עם יוסף.

"וישב יעקב בארץ מגורי אביו..." (לז, א)

וברש"י: "ביקש יעקב לישוב בשלוה". רבי משה פיינשטיין זצ"ל ביאר: ביקש יעקב לישוב בשלוה היינו לענין חינוך הבנים. יעקב חשב בלבו שאין הוא צריך שוב לדאוג עבור חינוך בניו, שהם כולם צדיקים ויראי השם יתברך, שהקדוש ברוך הוא משתבח בהם. וכאן קפץ עליו רוגזו של יוסף. ללמדנו שהאב אינו צריך להסיח את דעתו מבניו, אף אם הם גדולים וצדיקים ויראי שמים, ובכל עת צריך הוא להוכיחם ולהורותם כיצד לנהוג.

"ויאמר יהודה אל אחיו מה בצע פי נהרג את אחינו : לכו ונמכרנו לישמעאלים..." (לז, כו-כו)

שואל רבי חיים מוולוז'ין, מדוע משבחים את ראובן שקרא "השליכו אותו אל הבור", בור שכידוע יש בו נחשים ועקרבים, ולעומת זאת מגנים את יהודה שהציע "לכו ונמכרנו לישמעאלים", שלכאורה מסוכן הרבה פחות מהשלכה לבור מלא בנחשים ועקרבים? ומפרש רבי חיים מוולוז'ין, שמכך אפשר ללמוד, שעדיף לחיות בתוך בור בארץ ישראל, אפילו אם יש בו נחשים ועקרבים (ובימנו קשיים ביטחוניים, כלכליים, אמצעי התקשורת "החברתיים", ועוד), מלהיות עבד בבית אדונים בחוץ לארץ...

"ויאמר צדקה ממני" (לח, כו)

ביקש יהודה להתבייש בעולם הזה, ואפילו להישרף באש בעולם הזה, בכדי שלא יפסיד חלקו לעולם הבא. יצאה בת קול מן השמים ואמרה: שניכם זכאים בדין, מפני ה' היה הדבר (תרגום ירושלמי).

"צדקה ממני" - למה התכוון יהודה כשאמר כן?
א. צדקה בדבריה, ממני היא מעוברת (רש"י).
ב. היות ולא נתתיה לשלה, דין הייבום עובר אליי (כך היה משפטם) ולכן צדקה (ע"פ דעת זקנים).
ג. צדקה ממני, כי נתכוונה למצוות ייבום, ואני החוטא, שלא נתתיה לשלה בני, והטעם - שלא נתתיה לשלה בני, שהוא היבם, וא"כ אני הגואל הבא אחריו, וצדקה במעשיה (רמב"ן).
ד. צדקה ממני, כי השלימה תנאה שישבה בבית אביה כאשר ציוותיה, ואילו אני לא השלמתי תנאי שהתניתי לה, כי לא נתתיה לשלה בני (רשב"ם).

מערכת "ברינה יקצורו" מאחלת לכל בית ישראל שבת שלום וחנוכה שמח

כתוב בפרשה (לט, ג): "וַיֵּרָא אֲדֹנָיו כִּי ה' אִתּוֹ וְכָל אֲשֶׁר הוּא עֹשֶׂה ה' מִצְּלִיחַ בְּיָדוֹ". וברש"י: "כי ה' אתו" - שם שמים שגור בפיו.

אמרו חז"ל (ברכות כא): "הלואי שיתפלל אדם כל היום כולו", ותמה על כך ה'בן איש חי' (בניהו' ברכות ו): היתכן לומר כדבר הזה? הרי מלבד התפילה יש חיובים נוספים המוטלים על האדם בכל יום כלימוד תורה וכקיום מצוות, כיצד אפוא ניתן לייחל שיתפלל האדם כל היום כולו? וביאר: בוודאי אין כוונת חז"ל לתפילה במובנה הפשוט, אלא ללמדנו על חובת האדם להיות במשך כל היום במצב של 'תפילה'. כגון בעל מלאכה המכין כלי, אל לא לבטוח בעצמו שכיוון שבדרך הטבע עתידה מלאכת הכלי להיגמר, הרי כאילו הוא כבר גמור ומוכן. אלא יחשוב בלבו שאלמלא יתן לו הקדוש ברוך הוא כוח וחיות לא יהיה את הכלי. בידו לעשות מאומה, ורק בעזרתו יתברך יצליח להשלים לפיכך על האדם להתפלל בכל רגע, אפילו תוך כדי עשיית החפץ, שייתן לו הקדוש ברוך הוא סיועתא דשמיא להשלימו כרצונו.

והדברים אמורים בכל ענייני החיים: לעולם לא יחשוך האדם תפילה מלבבו ומשפתיו, ואפילו שהעניין ייגמר בהצלחה. רואה שהכול מוכן ומתוקן לפניו, לא יחדל מלבקש שהעניין ייגמר בהצלחה.

מעשה היה בעיר ראדין: באחת השבתות, לאחר תפילת המנחה, ניגש ה'חפץ חיים' לבימת בית הכנסת שבעירו והכריז קבל עם ועדה: "מוריי ורבותיי! מחר מתעתד אני לעלות לארץ הקודש, והנני מבקש להיפרד מכל אחד מכם בברכת שלום".

דבר מה בדבריו גרם לרבים מבאי בית הכנסת להרים גבה, כיצד אירע שה'חפץ חיים' לא ציין בדבריו את אותן שתי מילים ששגורות היו תמיד בפיו: "בעזרת ה'"?!...

למחרת התבררה התעלומה, כשבפתע פתאום חלתה הרבנית, רעייתו של ה'חפץ חיים', וכתוצאה מכך נאלץ לדחות את הנסיעה עד שתבריא. אלא שלאחר שכבר נראה היה ששבה לאיתנה, התערערה בריאותו של ה'חפץ חיים' עצמו. שוב לא היה מסוגל גופו לעמוד בטלולי הדרך, ולעלות לארץ. כך שלבסוף, למרות רצונו העז לא הצליח הסבא קדישא להגשים את מבוקשו.

את הסיפור לעיל סיפרה הרבנית מלצר לנכדה, כשלקראת סיום דבריה התערב לפתע הסבא, הגאון רבי איסר זלמן. בשארית כוחותיו הוא יצא מחדרו ואמר: "את העיקר שכחת להדגיש: ה'חפץ חיים' נהג תמיד לומר 'בעזרת ה', אף לפני פעולה קטנה כיציאה לחדר הסמוך היה אומר: בעזרת השם הנני הולך לחדר השני"...

וכתב השל"ה (שער האותיות' אות א'): שירגיל האדם את עצמו לומר לפני כל מעשה: "אם ירצה ה'", "ו'בעזרת ה'", וכך יזכה להצלחה, והרמז לכך הוא מן הכתוב (משלי יט, כא): "רבות מחשבות בלב איש ועצת ה' היא תקום" - "היא" ראשי תיבות: א'ם י'רצה ה'.

יום חמישי בלילה (אור ליום שישי) חוגגים את חנוכה. בזמן הדלקת נרות (בחצי שעה שלאחר צאת הכוכבים) יורדת הארה מהשמים - אור הגנוז שבבריאת העולם הקב"ה גזו אותו לצדיקים לעתיד לבוא ומתגלה בנרות החנוכה.

חנוכה הוא זמן של הודאה לקב"ה על הנסים ועל הנפלאות שעושה איתנו מאז ועד היום - בכל רגע ורגע.

ונסיים בתפילה אבינו מלכנו חוס ורחם עלינו קבל ברחמים את תפילתנו, ויהי רצון שתתקבל תפילתנו ברצון

**וַיִּשְׁאַל אֶת סְרִיסֵי פְרַעָה אֲשֶׁר אֵתוּ בַּמִּשְׁמֶר
בֵּית אֲדֹנָיו לֵאמֹר מִדּוּעַ פְּנִיכֶם רְעִים הַיּוֹם**

(מ, ז) - במעלת שאילת שלום

כשלומדים אנו פסוק זה, צריך להבחין ולהתעורר בנקודה חשובה מאוד, והוא, שחובת האדם להיות מטיב פנים לחבירו בכל מצב, וכפי שאמרו "לעולם יקדים אדם שלום לכל אדם ואפילו לגוי שבשוק".

"לעולם" מהו? כי אצל האדם יש לפעמים מצבים קשים, שרוחו שבורה בקרבו מפני הצרות שיש לו, וכשחבירו נפגש בו ומברכו ב"בוקר טוב" לבבי, משיב לו בפנים קודרניות...

וכל שכן אם כמה ערביים שבשוק יפנו אליו לברכו, שלא יביט לעברם כלל, וק"ו בן בנו של ק"ו לראות גוי במצוקה ולגשת אליו ולשאלו "מה אירע?" "מה אפשר לעזור"? דברים כאלו לא עולים על דעתנו בזמני צער ויגון. והנה, יוסף במצרים מכור לעבד, נתפס על מעשה שלא היה ולא נברא, והוכנס לבית הסוהר, וכבר עשר שנים יושב שם ללא עוול בכפו, ואינו רואה פתח הצלה משום מקום, ובוודאי שמצב כזה היה לכאן צריך להעכיר את רוחו, לפי מושגינו, ובוקר אחד, רואה יוסף שני הערביים שאיתו בבית הסוהר ומבחין כי פניהם רעים היום הרי בהכרח שהבין וראה כל אותם הימים יום יום וראה את שלומם, שלכן הבחין שהיום אירע משהו, וכבר הוא מקדים לשאלם "מדוע פניכם רעים היום", ולא שהם באים להתייעץ עמו, ואינו ממתין יום או יומיים לראות מה מצבם אלא תיכף הוא שואל אותם למצבם. ושינונו בברייתא (מסכת כלה רבתי) ר' יהודה אומר דרכו של

תלמיד חכם - עניו, ושפל רוח, זריז, וממולח. והפירושו, הרי כתוב "מַמְלַח טְהוֹר קִדְשׁ", שצריך תלמיד חכם להיות עָרֵב לכל אדם, ולא יהיה כקדירה שאין בה מלח! כלומר: כי כמו כשחסר מלח בתבשיל הרי כל התבשיל אין בה טעם טוב... כך גם תלמיד חכם שהוא מלא בעניויות שפילות רוח, וכל שלל המעלות שמנו שם חכמים, אבל אם אינו "ממולח" אין בו טעם... שאם שוקע הוא בתלמודו או רץ לעשיית מצוות ואפילו גמילות חסדים, ובדרכו פוגשו אדם ואומר לו שלום

בפנים מסבירות, והלה לרוב טרדתו עונה לו בוקר טוב חמוץ... הרי אין בו טעם טוב, ואי אפשר לקרא לו "טהור קדש" ואימתי נהיה מושלם עם טעם וריח, כשיודע להסביר פנים כראוי בכל מצב, ולכל אדם, בסבר פנים יפות ובשמחה, ושלא יהיו פניו החמוצות בכור ברשות הרבים... ובכך הרי הוא ממולח טהור וקודש!

סיפר לי אדם אחד, שבבחרותו תר אחרי ישיבה ללמוד בה ונסע לסלבודקה להכיר את המקום, וכשהגיע, אמר בדיוק הסבא ז"ל שיחה לתלמידיו, ושמע אז רעיון עמוק ונחרתו הדברים בליבו, וכך אמר הסבא, נתאר לעצמינו שרואים אנו אדם שעומד בפתח בית הכנסת עם כד חלב בידו האחת וכוס בידו האחרת, ומוזג ומשקה לכל נכנס, כוס מליאה חלב... הלא היינו מתפעלים מאותו איש עד למאוד. ואם כך, סיים הסבא, הרי תוכחה מוסרית לכל אדם, שיכול בקלות להעפיל לדרגה גבוהה יותר, בפחות מאמץ! שאילו בכניסתו וביציאתו מבית המדרש יאמר וישיב לכל אדם בלבביות, בחיוך עד שהלה ישיב חזרה כשחיוך על שפתיו, הלא הוא גדול מאותו זה שמשקה חלב, ומפורש אמרו חז"ל (כתובות קיא) 'גדול המלבין שיניים לחבירו יותר ממשקהו חלב'!!! כנראה אפוא, שמלאכה זו להשקות חלב כל בוקר עם כל המאמץ וההוצאות הכרוכות בה קלה יותר מלחייך לחבר...!

נביא אם כן מעשה נוסף המלמדנו דעת, ומידות דרך ארץ ומוסר, אולי ישמעו באזננו ויפתח ליבנו. ר' ראובן מלצקי שוחח פעם על גדולי הדור הקודם, ונתגלגלה השיחה

למעשה נפלא ומוסרי על ר' לייב חסיד מקלם, וכך סיפר: בהיותי אברך צעיר לימים, חשקה נפשי להכיר את גדולי וצדיקי הדור, וללמוד מדרכיהם, ושמעתי על ר' לייב חסיד, שהיה מפורסם לצדיק וחסיד בעיירת קלם, שמתי פעמי אל העיירה, חיזרתי על מקום מגוריו ודפקתי בדלתו, בעודי דופק, שומע אני מיד שמעבר לדלת "רץ" מאן דהו, וכשנפתחה הדלת ראיתי שהיה זה ר' לייב חסיד בעצמו, שכיון ששמע דפיקות רץ תיכף לפתוח. ובעודי משתהה על הדבר, כבר הושטה לי ידו בשלום עליכם נלבב עד למאוד ובמתיקות שלא תתואר בעט סופר, ותיכף אחז בי בשתי ידיו והכניסני לביתו פנימה, והניח ידו האחת על שכמי, כביכול היינו ידידי נעורים, והחל מתהלך עימי כך אנה ואנה בחדרו והשאלות זרמו מאליהם, מה נשמע, מה עושים אתם, איך אתם מרגישים ומה שלום הילדים ואיך הפרנסה וכו', כך שוחח ושוחח כשחיוך נסוך על פניו וידו על שכמי במשך עשרים רגעים! וכאן פנה ושאל, נו... כעת תאמר לי בבקשה מי אתם? כלומר שלא ידע ולא הכיר מי אני כלל, מסביר ר' ראובן, אלא מה למדתי, שהוי מקבל את כל אדם בסבר פנים יפות, "כל אדם" באשר הוא, ובסבר פנים היפות ביותר! דרכן של תלמידי חכמים... פלאי פלאות!

ולכשנתבונן בכל מה שאירע ליוסף למן היותו בבית אביו עד בואו אל מלכות מצרים, נראה שהכל שרשרת ניסים אחת גדולה, מעשה גורר מעשה כל פרט אחוז במשנהו, יעקב עשה כתונת פסים האחים שנאוהו, מכרהו למצרים, ומעשה שפטיפר ענין החלומות וכו'. ואולם מעשה זה של שאילת שלומם של אותם שני המצריים, יוסף עשה זאת בעצמו ומזוהר ליבו, כמבואר לעיל באריכות והרי אם לא היה נגש לשאול בשלומם, או שלא היה מבחין כל הימים במצבי הרוח של השנים הרי שלא היה נעשה למלך מצרים, ונמצא ששאילת שלום אחת הביאה וגלגלה את יוסף מן הבור עד "וַיִּוְסֹף הוּא הַשְּׁלִיט" ומכאן מה כוחה של שאילת שלום ולהיפך חומר מניעת מעלה זו עד היכן מרחיקה לכת. [לב שלום]

וַיֹּאמֶר הָאִישׁ נָסְעוּ מִזֶּה... (לז, יז)

ומובא במדרש (בראשית רבה ס"ד, יז) נסעו מזה - נסעו ממדותיו של מקום (של הקב"ה). וצריך להבין במה השבטים התנהגו לא כמידותיו של הקב"ה? ביאור נפלא מביא בעל "חנוכת התורה" (לרבי אברהם יהושע העשיל מקראקא זצ"ל): האחים דנו את יוסף, מאחר שראו ברוח קדשם, שעתידי לצאת ממנו ירבעם בן נבט. וזהו "וַיִּרְאוּ אֹתוֹ מִרְחֹק", שראו ברוח הקודש מרחוק שיצא ממנו ירבעם מחטיא הרבים. הוי אומר שהשבטים דנו את יוסף על שם סופו למרות שכעת הוא צדיק! ואלו הקב"ה איננו עושה כן, אלא כאשר דן את ישמעאל דנו "בְּאֲשֶׁר הוּא שָׁם" (בראשית כא, יז). כלומר, בהתאם למעשיו באותה שעה. ולכן נאמר על השבטים שנסעו ממדותיו של הקב"ה!

**וַיְהִי שְׁלַחָה אֶל חֲמִיָּה לֵאמֹר לְאִישׁ אֲשֶׁר
אֵלָה לוֹ אֲנֹכִי הֲרָה" (לח, כה)**

בא וראה כמה גדול כבוד הבריות, שאע"פ שהיא התכוונה לשם שמים כדי להקים מלכות בית דוד ואורו של משיח, ולמרות מה שכבר זכתה ונתקבלה תפילתה שלא יצאה ריקנית ואורו של - משיח התחיל לנצנץ (היתה הרה), בכל זאת ויתרה על כל זה והסכימה להישרף ובלבד שלא תלבין פני יהודה ברבים. הרי לנו שאפילו תכלית הופעת אורו של משיח תלויה בכך שיגיע הדבר לידי הקלת ערך וזלזול בכבוד הבריות. [עפ"י מי מרום]

וביום התשיעי, כשהחנוכה תשוב לארון ואנו נשוב לסדר היום הרגיל, נאמץ את לקח ההידור. לפקוח עיניים ולהודות על מה שיש. על כל דבר, על כל פרט. ואז נמשיך בעבודתנו - בחיוך והודיה לבורא העולם!

התבוננות בעניין זה תפקח את עינינו, ועשויה לשנות את חיינו! להפכינו לאנשים מאושרים פי כמה!

במהלך החיים חלק מהאנשים מחפשים וְתָרִים אחר מה שאין להם וכשהם אינם משיגים זאת הם מרגישים שחסר להם, ואז הם לאט-לאט מרגישים עצבות שלא הצליחו להשיג את מה ש"חסר"...

ברם, אדם שאינו רודף אחר מה שאין לו - מה ש"חסר" כביכול הוא האדם השמח בחלקו ולכן הוא מודה על דבר אפילו הקטן ביותר.

ימי החנוכה מלשון חינוך באה לחנך את האדם להתבונן במהות החיים ועל הניסים הרבים שאפפו אותנו אז ואופפים אותנו בכל רגע ורגע, ואז בודאי יכולים להגיע להודיה לבורא העולם, ולכן כתוב בספרים הקדושים שטוב להתבונן בחצי שעה הראשונה של ההדלקה ולא לדבר "דום לה' וְהִתְחַלֵּל לוֹ" (תהלים לז, ז), ולחשוב על כל הניסים והנפלאות שעשה ה' למכבים, לאבותינו במדבר וגם על הטובות שגמל הקב"ה את האדם מיני אז ועד היום.

"אתה כזה אומלל ויש לך ילדים!"

ראיתי מכתב שכתב הרבי מליובאוויטש זצ"ל לחסיד מיואש. הלה התאונן, כנראה, על מר גורלו. עני מרוד הוא, מדוכא בייסורים, וגורלו המר לו מכל צד. את מכתבו סיים בפניה נרגשת לרבו, שיתפלל עליו ועל אשתו וילדיו. הרבי ענה לו: "מימי לא ראיתי מכתב מזויף כל כך, הסותר את עצמו מיניה וביה. מבכה אתה את גורלך כאומלל שבבני האדם, ולבסוף אתה מעיד בעצמך... שיש לך ילדים!...! והרבי מליובאוויטש, אגב, היה חשוך בנים...

ומסופר על הצדיק רבי זושא מאניפולי זצ"ל היה מהלך בדרך. תקפו הרעב. עמד והתפלל. נחשו נא מה אמר.

כך היתה תפילתו: "ריבוננו של עולם, זושא מודה לך על התיאבון שנתת לו, והוא מבקש גם אוכל"...

חביבות נר חנוכה

מסופר על הגאון רבי חיים עוזר גרודזינסקי זצ"ל, בעל ה'אחיעזר', ששנה אחת נקלע לעיר קראקא בימי החנוכה. בהיותו שם נקרע לו מעילו העליון והלך אל החייט כדי שיתקן לו את הבגד. אך בכניסתו אל ביתו, התנצל בפניו החייט שהוא עומד כעת לקראת הדלקת נר חנוכה ולא יוכל לעסוק במלאכה ולתקן את הבגד כעת. הסכים הרב להמתין בביתו עד אשר יסיים להדליק את הנרות, ומה מאוד רבתה פליאתו, בראותו איך שהחייט, שהיה אדם פשוט מאוד, פשט את בגדי החול והמלאכה ותחתם לבש מלבושי שבת והדליק את הנרות בחמימות והתלהבות ושהה אצל הנרות כמחצית השעה, כשהוא שר בהשתפכות הנפש ובתמימות זמירות שירות ותשבחות, ברכות והודאות למלך א-ל חי וקיים. ורק אז, כשגמר את עבודת הקודש, פנה ולבש את בגדי החול ותיקן את בגדו.

כשסיים הרב לספר עובדא זו, היה אומר: "באותה שעה הבנתי מדוע זכו בני קראקא (שהיתה עיר ואם בישראל בכל הדורות) שיצאו מהם גדולי תורה ויראה"...

א. מפורסמת שאלת ה"בית יוסף" (טור א"ח תרע), מדוע קבעו שמונה ימים להודות ולהלל, הרי הנס היה רק שבעה ימים, והרי ביום הראשון היה מספיק שמן כדי שידלוק ודלק באופן טבעי?

ב. בפיוט "יוונים נקבצו עלי" נאמר באחד הבתים "בני בינה ימי שמונה קבעו שיר ורננים", שלכאורה צריך ביאור, מה ענין "בני בינה" לקביעות "ימי שמונה" ומפני מה צריכים לבני בינה דווקא, בשביל לקבוע ימי שמונה?

להודות גם על הטבע

הסבא מקלם בספרו "חכמה ומוסר" (ח"ב מאמר ס"א) כותב כך: והנה עניין של חנוכה בשמן, באמת אין בזה כל חדש, כי מי שאמר לשמן וידלוק על יום אחד, יאמר לשמן וידלוק שבעה ימים, ומה גבורות באלו הימים יותר מביום אחד.

וביאר, שבדבר שהאדם מורגל בנוהג שבעולם, אינו מתפעל ואינו מכיר מזה מלכו של עולם, מה שאין כן כשרואה דבר חדש, שמן שיכול לדלוק יום אחד ודולק שבעה ימים, יתפעל גם כן עיני הבשר, ויכיר "מי שאמר לשמן וידלוק הוא יאמר לחומץ וידלוק" (תענית כה). ואז מכיר היטב, כי גם ליום אחד, הוא בשליחותו של מקום ברוך הוא שאמר לשמן וידלוק, ועל ידי זה תיקנו לברך גם ביום ראשון, שנתגלה לעין כל אחר כך על ידי הנס, כי גם ביום ראשון נס הוא.

לאור האמור, כתב הגאון רבי דוד כהן ראש ישיבת חברון, מבואר גם מטבע הלשון שאנו אומרים בפיוט "יוונים נקבצו עלי" - "בני בינה ימי שמונה קבעו שיר ורננים" והקשנו מדוע הוצרכו בעלי "בינה" כדי לקבוע "ימי שמונה"? וביאר, שלפי מה שנכתב לעיל מיושב היטב, שהרי "בינה" זה המבין דבר מתוך דבר, (כפי שכתב רש"י בתחילת פרשת תצוה) ולכן בחנוכה כיון שההודאה הוא גם על היום הראשון שהיה בהנהגת הטבע, ולא הודו עליו אלא מתוך שראו הנס שדלקו הנרות שבעה ימים, ומתוך זה ראו שגם היום הראשון הוא בבחינת נס, לכן צריכים לקביעות הודאה זו - "בני בינה", שהם המבינים דבר מתוך דבר, והם הבינו מתוך הניסים הגלויים, שגם הנהגת הטבע שבבריאה, אינה אלא בהשגחת הקב"ה ובבחינת נס, ועל כן קבעו - "ימי שמונה".

ולכך חנוכה שכל עניינה להודיע ולגלות ניסי הקב"ה שנתגלו בנס פח השמן, הוא גם הזמן הראוי אשר בו יש להודות להקב"ה, גם על הנהגת הטבע המונהגת בעולם, שמתוך נס הגלוי של נס פח השמן, נתגלה ונתעורר גם נס הטבע בעולם, ולכן תקנו בחנוכה להדליק שמונה ימים, וגם ביום הראשון, כדי להודות גם על הנהגת הטבע ביום הראשון שהוא גם נס.

לא לשכוח להודות על העבר

"כשנכנסו יוונים להיכל, טימאו כל השמנים שבהיכל. וכשגברה מלכות בית חשמונאי וניצחום, בדקו ולא מצאו אלא פך אחד של שמן, שהיה מונח בחותמו של כהן גדול, ולא היה בו אלא להדליק יום אחד. נעשה בו נס, והדליקו ממנו שמונה ימים" עד שיצרו שמן טהור. לזכר נס זה תיקנו את הדלקת נרות החנוכה שמונה ימים. וכך תיקנו: "מצות חנוכה - נר, איש וביתו. והמהדרין נר לכל אחד ואחד. והמהדרין מן המהדרין... יום ראשון מדליק אחד, ומכאן ואילך מוסיף והולך".

מדוע צורת ההידור בדרך זו של נר אחד כבסיס, ותוספת נרות כהידור? התשובה היא, מדליקים בלילה הראשון נר אחד כדי לזכור שגם היום הראשון היה נס, ביום השני מדליקים שני נרות ולא שוכחים להודות גם על היום הראשון וכן על זה הדרך בשאר הימים, תמיד לזכור להודות גם על העבר.

למשמע הדברים, הכלה פרצה בבכי מר; איזו בושה - איזו חרפה! הרב שאמור היה לסדר את הקידושין, ניסה לעודד ולשכך את הכאב במקצת: "היא עוד תמצא חתן טוב ממנו, גם זו לטובה"! והם צדקו...

כעבור שמונה חודשים קיבלה הכלה הצעת שידוך שעלתה על החתן הקודם מכל הבחינות, גם רוחניות וגם גשמיות. בעת כתיבת שורות אלו, הכלה המדוברת הינה סבתא מאושרת שמאחוריה למעלה מארבעים שנות נישואין מתוקות מדבש עם בעלה, איש מכובד ומצלית. עד כאן סיפורה של הכלה. סוף טוב הכל טוב.

החתן, שמעולם התחתן לא פייס את הכלה הראשונה ואת משפחתה, מצא אף הוא כלה אחרת, כביכול נאה מהראשונה וללא משקפיים... והנה, מספר חודשים לאחר החתונה חלה הרעה במצב הראייה של אשתו, והיא נזקקה למשקפיים.

כעבור שנה נולד להם במזל טוב בנם הבכור. הילד נולד עם פזילה חמורה בשתי עיניו, ונזקק לטיפולים יקרים ולניתוחים במשך שנים, ואף הרכיב משקפיים עבות. עשרים וחמש שנה לאחר שהשאיר אותו חתן כלה בזויה ואומללה וחזר בו מהאירוסין, נפגע הוא קשות בתאונת דרכים, ושכב מחוסר הכרה במחלקת טיפול נמרץ.

הרופאים הודיעו לבני משפחתו, שאף אם יישאר בחיים - קרוב לוודאי כי יהיה "צמח". בחסדי שמיים יצא הוא מכלל סכנה, אך נגרם נזק בלתי הפיך למרכז המוח, בחלק השולט על הראייה. כשהתעורר, ראייתו הייתה מטושטשת ביותר. במשך עשר שנים הבאות ראה דמויות כפולות. עיניו היו חשוכות מרפא ושום משקפיים לא יכולות היו לעזור לו...

הוא סבל מראייה לקויה ומציקה עד יומו האחרון. כך נידון המבזה בחרב חדה של מידת הדין - מידה כנגד מידה, והמתבזה יצאה לחיים טובים ומאושרים. וישמע החכם ויוסיף לקח.

"היא מוצאת והיא שלחה אל חמיה לאמר לאיש אשר אלה לו אנכי הרה" (לח, כה)

זהירות מהלבנת פנים

וברש"י: "היא מוצאת". לישרף: והיא שלחה אל חמיה. לא רצתה להלבין פניו, ולומר ממך אני מעוברת, אלא לאיש אשר אלה לו, אמרה, אם יודה מעצמו, יודה, ואם לאו, ישרפוני ואל אלבין פניו, מכאן אמרו, נוח לו לאדם שיפילוהו לכבשן האש ואל ילבין פני חבירו ברבים, עכ"ל.

וכבר אמרו זאת חז"ל ג' פעמים בש"ס, בבא מציעא (נט), וסוטה (י:), ברכות (מג:). ואמר רב זוטרא בר טוביה אמר רב, ואמרי לה אמר רב חנא בר ביזנא אמר רבי שמעון חסידא, ואמרי לה אמר רבי יוחנן משם רבי שמעון בן יוחאי: נוח לו לאדם שיפיל עצמו לתוך כבשן האש ואל ילבין פני חברו ברבים, מנלן? מתמר. שנאמר: "היא מוצאת", שאע"פ שהוציאה לישרף לא גילתה שהיא הרה מיהודה כדי שלא להלבין פניו, אלא שלחה לו את הסימנים כדי שיודה לבדו, ואמרה: אם יודה יודה, ואם לאו אשרף ולא אלבין פניו. ע"כ.

לדעת רבנו יונה בשערי תשובה (שער ג' קל"ט) הלבנת פנים דינה כרציחה עצמה, וכשם שעל רציחה ממש נאמר הדין ש"יהרג ואל יעבור" כך הדין לעניין הלבנת פנים שהוא אבק רציחה. וכן מוכח מדברי התוספות בסוטה (י:). שביארו הטעם שלא כללו בין הג' עבירות שנאמר בהם "יהרג ואל יעבור" גם הלבנת פנים, כי אינה מפורשת בפסוק ע"ש, הרי שדינה כרציחה גמורה.

ראו עד להיכן הלבנת פנים יכולה להגיע ועד כמה צריך להתרחק וחלילה לעשות כדבר הזה - הלבנת פנים.

סיפר הגאון רבי בונם יואל טויסיג (מובא בידי אמונה) פעם הזדמנתי לשכונת בית ישראל בירושלים, ושמעתי צרחות, אנשים מתגודדים סביב אדם וצועקים: "גנב, גנב"! כשהגעתי לאחר מכן לשיבת קמניץ סיפרתי על כך למשגיח בתקופה ההיא, הגה"צ רבי דב פריידין זצ"ל. נענה רבי דב ואמר: כשלמדנו בישיבת מיר בשנחאי, תפסו פעם בני הישיבה אדם שגנב שעון זהב. צעקו עליו וביישוהו ברבים. כאשר נודע הדבר למשגיח הגה"צ רבי יחזקאל לוינסטיין זצ"ל זעק מעמקי ליבו: "וכי בגלל שעון זהב הותר לרצוח?! והלא המלבין פני חברו ברבים הריהו כשופך דמים!"

בספר "נפשי תידום" מובא מעשה נפלא הממחיש עד כמה צריכים אנו זהירות יתירה בכבוד הבריות: אולם חתונות מפואר, השעה רבע לתשע בערב, הכלה ישובה באולם, מסביבה בנות משפחתה וידידותיה, גם עזרת הגברים מלאה, אולם החתן עדיין לא הגיע לאולם.

בשעה תשע כבר נצצו דמעות בעיני הכלה ובעיני הוריה המודאגים והדרוכים. גיסו של החתן נסע במהירות לבית החתן.

החתן, שלא התייעץ בדעת תורה טרם קיבל את החלטתו הפזיזה, ולא הבין את חומרת מעשיו, הכריז בפניו: "אינני רוצה את כלתי! אי אפשר לסבול את המשקפיים האלו!" הגיס גער בו נמרצות וניסה להניאו מהחלטתו הנוראה, אך ללא הועיל.

הגיס חזר לאולם, ומתוך מבוכה ובושה בישר את הבשורה המרה לאבי הכלה - "לא תהיה חתונה - החתן חזר בו"... לא ניתן לתאר את הצער, הבושה, והבזיון של הכלה ובני משפחתה. אולם מלא אורחים, ידידים ושכנים. הון תועפות הושקע בשמחת החתונה. ההשקעה, יחד עם שעות עבודה, המון תקווה וציפיות לטוב, ירדו לטמיון.

בברכת התורה רוזן ברינה

"לאדם מערכי לב ומה' מענה לשון" (משלי טז, א)

לעילוי נשמת מ"ר אבי יעקב בן רחל וצדוק מרת אימ: שרה-סרח בת שמחה ויוסף מרכוס מרדכי בן רבקה ויוסף: דינה בת שרה נפתלי בן רוזה: סמי בן שמחה: גורלי בן שמחה רבי מאיר בן אשר: יוסף חיים בן לאה: יהודה בן טובה שלמה בן זוהרה: יעקב בן סאלם: חיים בן דוד ורחל אשר מסעוד בן זוהרה: רחמים בן חוארו אברהם אפרים בן ציון ורבקה: עופר בן יחיא: דויד (רוג'ה) בן שמחה משה אהרן בן מאיר יצחק: מאיר בן שמחה: שמעון בן רחל בן זינו מינה בת מרדכי שמואל: יפה נדרה בת נעימה: רוזה בת שמשון מרים בת עזיה: נוראני בת מרים ורבי: כהן בת חביבה: אהובה (דייץ) בת טובה שמחה בת סרח: חיה בת יוסף: רחל בת חנה: חנינה בת כמיסה

להצלחה: אריה (לאון) בן מלכה: אליעד יעקב בן פאולה

ציווג הגון: זהבה בת אטו: ג'ימי שמואל בן אסתר (Jimmy Shmuel ben esther) רחלי בת זהבה: עדינה בת שמחה: הדס-הודיה בת פאולה: אלקנה רחמים בן איריס

לרפואת:

הרב מאיר נסים בן כסאנה שליט"א אברהם בן חנה: יעקב ישראל בן גלית אורטל בת גלית: ויקטוריה בת שרה: זולטי בת חנה מנחם בן עלילה: שמעון בן רחל: אברהם בן אנט פאולה בת דינה: זהבה בת הודיה: גלית בת חת מרים קרן בת רבקה: איליה לאה בת ציפורה פיבי בת חביבה בן חמו: אריאל בן אביגיל שושנה בת שדרה: רחל בת נוארה חת בת לינה: מרית בת רחל

לזרע של קיימא:

יהודה יחזקאל יוסף בן רחל מרים נפתלי שלמה בן לאה: ליאור בן דינה שושנה רימל בת מינה: שירה בת שושנה מיטל בת לולו: ליאת בת ויקטוריה שמחה צביה בת רחל יובל בן שלומית רחל בת חיה עדי בת מזל

להזמנות, להקדשות ולתרומות בסלולרי - 050-3828752

או במייל: Ronbarina@gmail.com

כתובת: רח' הקוצר 2 רמת השרון

מצוה לתרום מכספי מעשר לזיכוי הרבים

ניתן לשלוח צ'ק לכתובת: רח' הקוצר 2 רמת השרון